

var paa Tale, at der ligger en stor Fristelse ved saadanne Lov til at komme ind paa Betragtninger over hele den politiske Situation. Den Taler, der nys har havt Ordet, har ønsket, at vi ikke skulde komme ind paa disse, og jeg for mit Vedkommende vil gjerne følge ham heri. Det Spørgsmaal, som han samlede Opmærksomheden om, var det, om den foreløbige Lov i og for sig var god eller ikke, og jeg vilde ønske, at det vilde være en sæls Menning hos den Side af Thinget, han tilhører, at man vilde tage Sagen fra den Side og overveie, om det virkelig er en god Lov, her foreligger. Jeg synes, det maatte ligge den Side af Thinget meget nær, saa vist som det dog maa være, at enhver god Sag — og de tro vel, at deres Sag er god — kun kan fremmes ved gode Midler. Men naar vi stille os paa det Standpunkt at undersøge, om denne Lov er god, kan jeg for mit Vedkommende ikke andet end fremsette mine Tanker om, at den lider af overordentlig store Mangler. Den er ved sin Fremkomst, som det jo er en bitterlig Sag, et Hastværksarbejde. Rigsdagen blev hjemsendt i Fjor den 23de Oktober, og den 2den November udkom denne Lov. Det er ikke underligt, om den Form, som Loven har faaet, bærer Præget af dette Hastværksarbejde, og jeg stal i den Henseende henbise til det aldeles sprogstredige Udtryk, som findes i § 4 „Opdigtede Kjendsgjerninger“, idet jo Opdigtelse og Kjendsgjerninger ere ligefrem Modsetning, saa der kan ikke paa Dansk tales om opdigtede Kjendsgjerninger. Men, hvad der har langt mere Betydning end dette, er den vage og ubestemte Udtryksmaade, som præger samme § 4: „Den, som offentlig fremsætter eller udbreder opdigtede eller forvanskede Kjendsgjerninger for derved at gjøre Statens Indretninger eller Regjeringens Foranstaltninger forhadte eller foragtelige, straffes med Fængsel“. Det vil være de Fleste af det høie Things Medlemmer bekendt, at kort efter, at denne foreløbige Lov var udkommen, fremkom der i et af vore Blade et Digt af en af de ældste nulevende Digtere med Overskriften: „S Jarens Stund“. Da han i dette Digt — jeg anfører det kun for at bevise min Sætning om det Vage og Ubestemte, som Loven har — da han i dette Digt havde fremsat nogle af sine Tanker, gjorde han det Spørgsmaal: „Tør det siges? Et jeg veed det! Ei, hvad nu er Ret i Danmark! Er der Noget, som det veed?“ Det er det Indtryk, som en af vore ældste danske Digtere, som er fortrolig med det danske Sprog, har faaet ved at læse denne Lov, at han kommer til at staa stille ved det: Hvad tør jeg nu sige, hvad tør jeg nu skrive. Det vendte tilbage senere nede i

hans Digt det Spørgsmaal: „Tør jeg sige det? Jeg er kun en gammel Sanger“. Det kan være, at Jurister og retskyndige Mennesker veed, hvad de efter denne Lovparagraf tør sige, det kan være, at Journalister, der ere vante til bestandig at sige sig under vanskelige Forhold, ogsaa med denne Lov kan ytre sig frit om offentlige Sager, men jeg, som ikke er Jurist, og som ikke er Journalist, jeg tør sige, at jeg har faaet det selvsamme Indtryk som den gamle Digter, idet jeg hver Gang, jeg siden har havt Ordet om offentlige Sager, har maattet staa tvivlsom om, hvor Grændsen var med Hensyn til, hvad man efter denne Lov maatte sige eller ikke sige, naar man vilde røre ved en af Regjeringens Foranstaltninger. Men derved, at Loven har faaet denne vage og ubestemte Karakter, saa at det egentlig kun er de ubetingede Lovtalere af Regjeringens Foranstaltninger, som efter den kunne bevæge sig frit, er den bleven et knusende Slag i Ansigtet paa den Frihed, som alle Nutidsfolk erkjende for en af de mest umistelige: Ytringsfriheden i Tale og Skrift. Det var ogsaa det, som den Digter, jeg omtalte, gav Ordet, naar han sagde: „Der, hvor Folkets Røst skal bindes, der maa selv de Tause tale“. Jeg kan sige det igjen, at jeg hører til dem, der have været meget tause med Hensyn til de politiske Forhold, men jeg har haft den samme Følelse, som har faaet Udtryk i disse Verslinier, at hvor Folkets Røst skal bindes, er det Tid, at ogsaa de, der have været tause, maa frem for at tale den Sag, tale for Ytringsfriheden, Talefriheden, Skrivefriheden og Trykkefriheden, der, naar det vedrører offentlige Sager, ere Livsvilkkaar for, at det borgerlige Samfund kan bestaa. Vort Fædreland har en gammel Historie med Hensyn til Trykkefriheden. Jeg stal minde om den store, høifindede Statsmand Andreas Peter Bernstorfs Dage, om, hvorledes Trykkefriheden den Gang blev holdt i Hævd midt under Revolutionen, den store Revolution, hvis Dønninger ogsaa kom herind; der er ikke Tvivl om, at naar de forenede Riger, Danmark og Norge, gik uskadede igjennem denne Tid, saa fri for urolige Bevægelser, saa hænger det for en stor Del sammen med, at vi den Gang havde Trykkefrihed. Ikke blot var det saadan, at den høifindede Statsmand, jeg har nævnt, og hans Medhjælpere lyttede efter, hvad et frimodigt Folk ved Hjælp af Trykkefriheden bragte frem for dem som Folkets Ønsker, men det var ogsaa ganske vist saaledes, at Trykkefriheden var et Middel, hvorved den Gjæring, som kunde ligge i Folkets Indet, kunde faae Udtryk, uden at den blev til et fordærbeligt Sprængstof. Og det er, hvad jeg vil